

Nr 306.

Av herr **Widlund m. fl.** i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 212, angående krigstidshjälp under år 1916 åt befattningshavare i statens tjänst samt nr 237 angående tillfälliga understöd åt vissa f. d. befattningshavare vid lotsverket.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 212 har föreslagits, att krigstidshjälp skulle utanordnas till befattningshavare i statens tjänst enligt vissa i propositionen närmare angivna grunder. På grund av det ekonomiska läget är en sådan hjälp av allra största betydelse, och den allmänna meningen därom torde utan tvivel vara fullkomligt enig. De olika verk och myndigheter som hava uttalat sig i frågan, hava samtliga förordat en dylik hjälp utom i vissa rena undantagsfall. Även kungl. löne-regleringskommittén yttrar i sin motivering: »— — — Om behövligheten av ett tillfälligt understöd åt befattningshavare i statens tjänst till mötande av de i följd av världskriget betydligt ökade levnadskostnaderna hava de myndigheter, som yttrat sig i ärendet, knappast haft mer än en mening. De ytterst få avstyrkandena av gjorda framställningar om dyrtidstillägg äro icke i något enda fall grundade på tvekan om dyrtidstilläggets behövlighet i allmänhet, utan på särskilda, visst förvaltningsområde eller vissa kategorier av befattningshavare enbart berörande förhållanden, exempelvis att vid en förvaltning en för personalen förmånlig löne reglering nyligen trätt i tillämpning; att vissa befattningshavare icke vore i särskilt behov av hjälp, enär de av kronan åtnjote fullt underhåll in natura; att dyrtidstillägg icke syntes böra tilldelas befattningshavare i högre avlöningsgrader o. s. v.» Och efter det uttalanden från ett par statsinstitutioner omnämnts fortsätter kommittén: »— — — Jämväl för kommittén förefaller det uppenbart, att statsverket bör, i den mån dess finansiella ställning medgiver, vidtaga åtgärder för

att bereda statstjänare hjälp i den svåra situation, vari de genom krisen försatts — — —».

Behovet kan sålunda anses fastslaget.

Den kungl. propositionen omfattar emellertid endast ordinarie och extra befattningshavare i aktiv tjänst.

I fråga om *f. d. statstjänare*, vilka uppbära pension eller understöd i en eller annan form, har genom kungl. propositionen nr 237 ett visst anslag begärts för att såsom tillfälligt understöd utanordnas till sådana *f. d. befattningshavare vid lotsverket*, som pensionerats enligt bestämmelser, äldre än de, som med 1915 års ingång blivit tillämpliga å sagda verks personal. Vid ärendets behandling i statsråd den 5 maj anförde chefen för sjöförsvarsdepartementet, att lotsverkets personalförening i en ansökan framhållit den tryckta ställning i vilken vissa av verkets pensionärer kommit: »— — — att framtiden särskilt tedde sig mörk för de pensionärer, som under de närmaste åren före löneregleringen avgått, enär den lilla pension de uppbure, knappast kunde räcka till nödtorftigt livsuppehälle för en enda person med de nuvarande oerhört uppdrivna priserna på alla livsförnödenheter.»

Den kungl. propositionen omfattar, som nämnts, endast *f. d. befattningshavare vid lotsverket*. Inom övriga statens verk och inrättningar finnas emellertid ett stort antal pensions- och understödstagare, vilkas ställning är fullt lika beaktansvärd som *f. d. lotspersonalens*. Dessa statsverkets lägre funktionärer hava under en lång arbetstid pliktstroget utfört sitt värv mot en ofta nog minimal ersättning och alltid mot en ersättning som icke möjliggjort några besparingar för ålderdomen. Medvetandet om att vara i statens tjänst och hoppet om att ej lämnas utan något som hälst stöd eller skydd då oförmåga till fortsatt verksamhet inträtt har dock uppehållit dem, och måste det därför kännas än hårdare för dem att genom omständigheter över vilka de icke hava något som hälst inflytande nu så gott som ställas inför en hotande brist på det allra nödvändigaste. Att i någon mån söka uppmuntra dessa små i samhället, även om på grund av rådande förhållanden den hjälp som räckes dem ej kan bliva av sådan storlek som vore önskvärd, torde vara en uppgift som riksdagen skulle låta sig angeläget vara att uppfylla.

För att kostnaderna för denna tillfälliga hjälp icke må uppgå till alltför stort belopp torde endast sådana pensionärer och understödstagare vilkas sammanlagda inkomster uppgå till högst 800 kronor pr år kunna bliva delaktiga därav. Likaledes torde ett likformigt tillägg komma att verka ojämnt, i det de understödstagare som förut utfå högre belopp

komma i en mera gynnad ställning än de som utfå lägre belopp. Krigstidshjälpen borde därför utgå i ett maximibelopp till dem som utfå de lägre ersättningarna och enligt en successivt fallande skala till dem som utfå högre. Kungl. socialstyrelsens översikt av livsmedelspriserna under februari månad 1914, 1915 och 1916 omfattande medelpris å 44 orter visar, att medelpriserna å dessa orter tillsammans giva en medelprisökning från 1914 till 1916 av 39,79 %.

Ett maximaltillägg av 30 % torde därför kunna anses rimligt för de pensions- och understödstagare, till vilka utgår pension eller understöd med 400 kronor och därunder pr år. För att emellertid ökningen skall medföra en *verklig* nytta för dessa, bör den dock ej sättas lägre än 120 kronor pr år. Detta belopp bör skäligen utgå till dem som erhålla 400 kronor eller därunder i pension eller understöd och den successiva minskningen i krigstidshjälpen inträda, då ovannämnda inkomster överskrida detta senare belopp.

På grund av den knappa tiden är det oss tyvärr omöjligt att här angiva några som helst beräkningar, rörande de utgifter, som genom ett bifall till det yrkande vi här göra, skulle komma att åsamkas statskassan, men vi äro övertygade om, att det skall vara möjligt för utskottet att erhålla uppgifter i detta avseende.

På grund av vad sålunda anförts få vi därför hemställa,

att riksdagen, med anledning av Kungl. Maj:ts propositioner nr 212 och 237, måtte besluta, att ett krigstidstillägg må utgå för år 1916 (eventuellt först för 1917) jämväl till de f. d. statstjänare, som åtnjuta pension eller understöd, vars sammanlagda belopp icke överstiger 800 kronor per år, att utgå enligt följande grunder:

Åt pensionär eller understödstagare vilkas pension eller understöd icke överstiger 400 kronor per år utbetalas en krigstidshjälp av kronor 120,

åt den vars pension eller understöd överstiger 400 men ej 500 kronor, 100 kronor;

åt den vars pension eller understöd överstiger 500 men ej 600 kronor, 80 kronor;

åt den vars pension eller understöd överstiger 600 men ej 700 kronor, 60 kronor;

samt åt den vars pension eller understöd överstiger 700 men ej 800 kronor, 50 kronor.

Stockholm den 9 maj 1916.

<i>Thure Widlund.</i>	<i>C. Winberg.</i>	<i>A. J. Bärq.</i>
<i>K. W. Skareen.</i>	<i>K. M. Andersson.</i>	<i>K. Lundberg.</i>
<i>Erik Röing. Axel Modig.</i>	<i>A. J. Andersson.</i>	<i>Karl Magnusson, i Kalmar.</i>
<i>A. L. Johansson, Trollhättan.</i>	<i>Helge Bäcklund.</i>	<i>Algot Törnkvist.</i>
<i>E. C. Kropp.</i>	<i>Carl Lindhagen.</i>	<i>G. W. Hansson.</i>
<i>Oskar Kloo.</i>	<i>K. A. Borg.</i>	<i>O. E. Holm.</i>
<i>Magnus Bengtsson.</i>	<i>Ernst Hage.</i>	<i>C. O. Johansson, Sollefteå.</i>
	<i>Enok Runefors.</i>	